

HAEBLER munkája kitünő kiegészítője az újabban megjelent SCHNEIDER-féle bibliográfiának. Tárgyát nem dolgozza fel hosszadalmasan és ezért talán még áttekinthetőbb tájékoztatást nyújt. Bizonyára jó szolgálatokat is fog tenni a magyar könyvtárak ősnymtatványainak egységes feldolgozásánál.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Schneider, Georg: *Handbuch der Bibliographie*. 2. Unveränderte Auflage. Leipzig, 1924. Karl W. Hiersemann. XVI+544 l.

Egy évvel ezelőtt jelent meg ennek a sok tekintetben úttörő munkának az első kiadása s máris a másodikra került a sor. Ez mindenestre a legjobb kritikája a könyv hasznosságának. Alapos, gondos munka s bár nincsen minden tévedés, sőt elfogultság nélkül, amit alig is vethetünk egy ilyen természetű munkánál a szerző szemére, hiszen annyira érezhető a német és angol-amerikai bibliográfiai szempontok eltérése, bizonyára igen jó szolgálatot fog tenni a bibliográfiai kérdések mai sok tekintetben ellentmondó álláspontjainak a kiegyenlítésére.

A munka két főrésze oszlik. Az elméleti-történeti részben SCHNEIDER a bibliográfia lényegét, fogalmát és a könyvekkel, kutatókkal valamint a tudományok egészével való kapcsolatait megállapítva, részletesen tárgyalja a fejlődés menetét, az alaki és faji megoszlásokat. Majd a bibliográfikus munka alapelveit igyekszik megállapítani a könyvcímek összegyűjtése, a gyűjtés korlátainak meghatározása tekintetében, összefoglalja a címfelvétel módját és alaki kellékeit, a címek nominális és tárgyi szempontú rendszeres csoportosítását. Részletesen foglalkozik a bibliográfikus szakrendszerekkel, azokat egybevetve a tisztán tudományos szempontokkal. A fontosabbakat nem minden elfogultság nélkül kommentálva be is mutatja. Majd az újabban itt-ott felkapott rendszőkatalógus szabályait igyekszik vázolni, amennyire lehetségesnek találja ezek állandó bizonytalanságában rendszert csinálni. Foglalkozik a nominális-, rendsző- és szakkatalógusok kombinálásából származó s a gyakorlatban be nem vált vegyes formákkal. Végül jó áttekintést ad a bibliográfia világ-irodalomtörténetéről.

A leíró részben a bibliográfiák rövid bibliográfiáját adja, felsorolja a legfontosabb nemzetközi jellegű bibliofil-, ősnymtatvány- és kritikai-, továbbá az általános nemzeti, biográfiai-, hírlap- és folyóirat-, végül a többi egyéb szempontú bibliográfiákat. Magyar vonatkozású adatai meglehetősen jók.

Ez az igen jó bibliografikus-bibliografia még fokozza a könyv használhatóságát és helyet biztosít SCHNEIDER könyvének legszükségesebb kézikönyveink között is. DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Grafikai művészetek könyvtára. I-II. Budapest, 1925/26. Világosság ny.

Novák László szerkesztésében és kiadásában régóta érzett hiányt pótló könyvsorozat indult meg, mely ígéréthez képest minden aprólékosságra kiterjedve fogja ismertetni a grafikai sokszorosítás egy-egy munkakörét vagy ismeretágazatát. Nagyon kívánatos volna, ha ez az előre felvázolt terv megvalósulna, mert nemcsak annak volna a tanujele, hogy a magyar nyomdászság egyértelműen szükségét látja szakképzettségé fejlesztésének, de azt elő is segíti. Kissé téved azonban a szerkesztő, mikor ezeket az eljárásokat általában közös címen sokszorosító művészeteknek nevezi. Ezek tisztán technikai műveletek, melyek végső és *legmagasabb értékű teljesítményeikben* valóban produkálhatnak művészt és részt kérhetnek ugyan legfelsőbb fokon a könyvművészet — mint disztóművészet — fogalmából, ellenben odáig a technikai eljárások nagy fáradtsággal begyakorolt sokféleségén kell művelőjüknek keresztülhatolni s valósággal átszellemíteni a munkát, hogy abból mesterkedések, ügyeskedések helyett igazán művészi eredmények kristályosodjanak ki. Csak nem egészen találó példaként hozom fel, hogy zenével is mily sokan próbálkoznak és mégis milyen kevesen tudják megközelíteni a művészetet. Be kellene érniük a grafikánál is az egyszerűbb, de jellemzőbb «eljárás» kifejezéssel.

Az I. kötetben Novák László — kinek hosszú szakirodalmi munkássága az alapos hozzáértésről tesz tanubizonyosságot — a grafikai sokszorosító eljárásokat foglalja össze. Ezek három csoportba oszlanak, melyek a magas-, sik- és mélynyomás módszerei szerint meglehetősen eltérők is. Szerző igen jól tájékoztat ezek sokféleségében, bár gyakran megtevesztheti a szakembert is, mikor oly sok -típiáról és -gráfiáról hall állandóan. Sok nehézséget okoz a megfelelő szakkifejezések használata, amennyiben a helyesnek talált magyar szavak alig-alig tudják még ma is kiszorítani az idegenből átvett szótörzítéseket. Hisszük azonban, hogy ez a könyvsorozat e tekintetben is eredményeket fog tudni elérni.

A II. kötet a betű művészetével foglalkozik. E terjedelmes anyagnak az első felét: a betű röviden összefoglaló történetét dolgozza fel s a betű értelmi részét vázolja. Mindkét kötetet hasonmások élénkítik s maga a mű szedése, nyomása igen jó ízlést árul el. Kár, hogy a kötés